HOGYAN HASZNÁLJÁK AZ ANGOLBAN?

ZERO AND 1ST CONDITIONAL

Szalai Nóra
5perc Angol magazin

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

A feltételes mondatoknak három fajtája van, ezeket leggyakrabban "1st, 2nd és 3rd Conditional" -ként szokták emlegetni. Úgy gondolom, hogy a Zero és a 1st Conditional megértéséhez az lenne a legjobb, ha nagyon röviden áttekintenénk mindegyiket, mert nagyon logikusan átlátható, hogyan alakul át az egyik conditional egy másikká. Egyes nyelvtankönyvekben találhatsz egy negyedik conditional-t is, az úgynevezett zero conditional-t. A zero conditional tulajdonképpen a 1st conditional egyik fajtája. Például:

In this country if/when it rains, people stay indoors. – Ebben az országban ha/amikor esik, az emberek fedett helyen maradnak.
If you heat water, it boils.– Ha melegíted, a víz felforr.

A példamondatokban is láthatod, hogy ebben a típusban mind az if-es tagmondatban, mind a főmondatban Present Tense van (jelen idő), és általában általános igazságot fejez ki, tehát nem egy adott esetre vonatkozik. Szóval ez a Zero Conditional. Vess még egy pillantást az első példamondatra: látod, hogy ez is általános esetre vonatkozik. Ha adott szituáció lenne, akkor mondjuk így nézne ki:

If it rains, we will stay indoors. – Ha esik, bent maradunk majd.

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

Tehát az if-es tagmondat Present lenne, a főmondat pedig Future Simple. Ez lesz majd a klasszikusan 1st Conditional használata. Mi itt nem fogjuk külön taglalni a Zero Conditional-t.

Mielőtt belemerülnénk, annyit jegyezz meg rögtön az elején, hogy a tagmondatok sorrendje lényegtelen, bármelyik típusról is legyen szó, tehát teljesen mindegy, hogy az if-es mondattal kezdesz, vagy a másikkal. Nézd:

If I won the lottery, I would buy a new car. = I would buy a new car if I won the lottery.

A lényeg az, hogy csak a tagmondatok sorrendje mindegy, egyéb módon nem lehet variálni, kombinálni a szavakat a mondaton belül.

A helyesírást illetőleg pedig csak annyi a lényeg, hogy csak akkor kell vessző a két tagmondat közé, ha az if-es az első (lásd fenn a két mondatot)!

Itt egy kis összefoglaló táblázat a 3 conditional-ra:

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

1st conditional

if-es tagmondat: if+bármilyen jelen idő (Present Simple, Present Continuous, Present Perfect)
főmondat: jövő idő, felszólító mód, can/may/must/should + ige első alakja, Present Simple (általános igazságok esetében Zero Conditional)
használat: "real", azaz valós jelen kifejezése: Valószínűsíthető, hogy a jelenben vagy a jövőben bekövetkezik.

2nd conditional

if-es tagmondat: if+Past Simple vagy Past Continuous
főmondat: would/could/should/might + ige első alakja
használat: "unreal" vagy "imaginary", azaz nem valós, hanem elképzelt, kívánt jelen kifejezése: Valószínűtlen, hogy bekövetkezik a jelenben vagy a jövőben. Használják még elképzelt események, kívánságok kifejezésére is, és tanácsadáskor is.

3rd conditional

if-es tagmondat: if+Past Perfect vagy Past Perfect Continuous
főmondat: would/could/should/might + have + ige harmadik alakja
használat: "unreal" vagy "imaginary", azaz nem valós, hanem elképzelt esemény kifejezése a múltban. Használják még sajnálkozás és kritika kifejezésére is.

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

... és akkor most nézzük meg közelebbről a 1st conditional-t!

1st Conditional - real present

A 1st Conditional is jelen időt fejez ki, éppúgy, mint a 2nd Conditional. A különbség a kettő között az lesz, hogy - a fenti táblázatban is láthattad - hogy a 1st az real, azaz valóságos, a 2nd pedig unreal/imaginary, tehát nem valós/elképzelt jelenre vonatkozik.

If I win the lottery I will buy you a big house. – Ha megnyerem a lottó főnyereményt, venni fogok neked egy nagy házat.

Nézzük most meg, hogy a fent említett legklasszikusabb példa (if+present simple+will/won't - 1. pont az alábbi táblázatban) mellett milyen egyéb szerkezeteket használhatunk még a 1st Conditional-ban:

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: Present Simple
példamondat: If you heat water it boils.
jelentése: Ha melegíted a vizet, felforr.

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: Future Simple
példamondat: If you leave now, you won't be late.
jelentése: Ha most elindulsz, nem fogsz elkésni.

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: Imperative
példamondat: If you are hungry, go and eat something!
jelentése: Ha éhes vagy, menj és egyél valamit!

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: can
példamondat: If we finish work early, we can go to the park.
jelentése: Ha korán befejezzük a munkát, akkor elmehetünk a parkba.

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: might
példamondat: If you climb up there, you might fall down.
jelentése: Ha felmászol oda, leeshetsz.

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: must
példamondat: If she fails the exam, she must learn in summer.
jelentése: Ha megbukik a vizsgán, nyáron kell tanulnia.

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: should
példamondat: If she comes earlier, you should entertain her.
jelentése: Ha korábban érkezik, neked kellene szórakoztatnod.

if-es tagmondat: Present Simple
főmondat: can
példamondat: If you have finished your work, we can go to the cinema.
jelentése: Ha befejezted a munkád, elmehetünk moziba.

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

Nézzük meg, hogy melyiket mikor használhatjuk:

1.

Ezt a szerkezetet (if után Present Simple, a másik tagmondatban pedig will/won't) akkor kell használni, amikor az adott szituáció abszolút reális, nincs benne semmit elképzelt, ha a feltételként megadott cselekvés (if után) teljesül (végbemegy, megtörténik, stb.), akkor a másik tagmondatban lévő cselekvés be fog következni/nem fog bekövetkezni.

Példa:

If you pass the exam, I'll take you to London. – Ha átmész a vizsgán, el foglak vinni Londonba.
If you watch TV instead of learning, you won't pass the exam. – Ha TV-t nézel tanulás helyett, nem fogsz átmenni a vizsgán.

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

2.

Ebben az esetben mindkét tagmondatban Present Simple van, és ezt szokták Zero Conditional-nak hívni. A különbség az előző szerkezet és e között az, hogy míg az egyes számú egy adott, konkrét szituációra vonatkozik (ezért van benne jövő idő), addig ez általánosságot fejez ki, és minden esetben igaz.

If/When I eat too much, I get fat. – Ha sokat eszem, elhízok.

Amint azt a példából is láthatjuk, itt nem egy egyszeri esetről van szó (megeszem ezt a fánkot, aztán jó nagy fenekem lesz rögtön utána, tehát nem csak arról az egy fánkról van szó), hanem általánosságról. A példában szintén kiemeltem, hogy ebben az esetben az if helyett lehet when-t is használni, de csak ebben az esetben.

Nézzünk még példát:

If/When you switch that button, the door opens automatically. – Ha megnyomod azt a gombot, az ajtó automatikusan kinyílik.

MIKOR HASZNÁLJUK A ZERO ÉS 1ST CONDITIONAL-T?

3.

A harmadik fajta pedig az, amikor felszólító módot kombinálunk a Present Simple igeidővel.

Példa:

If you feel tired, go to bed early. – Ha fáradt vagy, feküdj le korán!

Ez az eset is nagyon könnyű, azt fejezi ki, hogy az adott esetben (Ha ...) mit kell csinálni.

Másik példa:

If it rains, take your umbrella, too. – Ha esik, vidd az ernyőd is!